

sygn. akt VII U 579/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

31 lipca 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 31 lipca 2023 r. na posiedzeniu niejawnym w Warszawie

odwołania A. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.

z 19 stycznia 2023 r., znak (...)

o wysokość zadłużenia z tytułu składek

I. oddała odwołanie;

II. zasądza od A. B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) z odsetkami wysokości ustawowej za opóźnienie za czas od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 579/23

UZASADNIENIE

A. B. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z 19 stycznia 2023 r., wnosząc o jej zmianę poprzez stwierdzenie, że nie jest on dłużnikiem z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od stycznia 2019 r. do września 2020 r. w kwocie 15 033,86 zł wraz z odsetkami za zwłokę oraz z tytułu składek na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od grudnia 2018 r. do października 2020 r. w kwocie 1311,41 zł.

Zaskarżonej decyzji zarzucił:

naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 9 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego niezastosowanie do stanu faktycznego sprawy, w sytuacji, w której podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o pracę, od której odprowadzane były składki od podstawy równej co najmniej minimalnemu wynagrodzeniu, a zatem nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z innych tytułów. Fakt podlegania przez niego obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o pracę był Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych znany z urzędu. Powyższe skutkowało w jego ocenie wadliwym uznaniem go za dłużnika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,

naruszenie przepisów postępowania to jest art. 7, art. 77 i art. 80 KPA w toku postępowania poprzedzającego wydanie zaskarżonej decyzji poprzez niedokładne wyjaśnienie stanu faktycznego oraz stanu prawnego sprawy, a mianowicie pominięcie, że odwołujący podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie ważnego stosunku pracy, a określone pracę wynagrodzenie stanowiło kwotę wyższą niż minimalne wynagrodzenie za pracę. Powyższe

skutkowało zdaniem odwołującego błędnym uznaniem, że miał on obowiązek ubezpieczenia społecznego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej,

naruszenie przepisów postępowania to jest art. 10 KPA poprzez brak zapewnienia stronie czynnego udziału w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji wypowiedzenia się co do zebranych dowodów żądań. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zawiadomił odwołującego o zakończeniu postępowania dowodowego, nie określił terminu na wypowiedzenie się co do zebranych w sprawie materiału dowodowego, a z uwagi na brak zawiadomienia, odwołujący nie mógł dokonać określonych czynności procesowych, które miałyby jego zdaniem istotne znaczenie w sprawie,

naruszenie art. 107 § 3 KPA poprzez niewskazanie przez ZUS w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji dowodów, na których się oparł przy jej wydawaniu.

W uzasadnieniu odwołujący wskazał, że we wskazanych w zaskarżonej decyzji okresach podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy o pracę. W umowie o pracę miał zagwarantowane minimalne wynagrodzenie, dlatego objęcie obowiązkiem ubezpieczeń społecznych z innego tytułu w danym miesiącu było dobrowolnie zgodnie z przepisem art. 9 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. A. B. podniósł, że z uzasadnienia decyzji nie wynika, aby ZUS dokonywał analizy sytuacji faktycznej i prawnej odwołującego pod kątem treści powołanego przepisu, a fakt odprowadzania składek z tytułu umowy o pracę jest ZUS znany z urzędu od dnia sporządzania pierwszej deklaracji ZUS zgłaszającej rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej. Uzasadnieniem stanowiska ZUS był wyłącznie fakt, że odwołujący nie złożył pisemnych wyjaśnień w sprawie przyczyn nieopłacenia składek.

Odwołujący podkreślił, że ZUS z urzędu dysponuje wglądem do jego konta, które zawiera liczbę zgłoszeń i posiadane kody tytułów ubezpieczenia. Jego zdaniem, ZUS miał w swoim posiadaniu dane, że miał on w umowie o pracę zagwarantowane co najmniej minimalne wynagrodzenie. Dodatkowo ZUS nie uwzględnił, że w 2020 r. odwołujący otrzymał zwolnienie z opłacania składek na ubezpieczenie społeczne za miesiące: marzec, kwiecień, maj 2020 r. Zarzut naruszenia przepisów art. 7 i 77 KPA wynika z zaniechania przeprowadzenia przez organ wyczerpującego postępowania wyjaśniającego i dowodowego. Przepis art. 7 KPA nakazuje organom administracji podejmowanie wszelkich kroków niezbędnych do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy. Ciężar dowodu na mocy art. 77 KPA obciąża organ administracyjny, jeżeli strona przedstawi niepełny materiał dowodowy, organ ma obowiązek z własnej inicjatywy go uzupełnić. W ocenie odwołującego, organ administracyjny w sposób rażący uchybił powyższym regułom i nie zweryfikował, że A. B. we wskazanych w zaskarżonej decyzji okresach podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy o pracę.

Odwołujący wskazał, że w przedmiotowej sprawie znaczenie ma wynagrodzenie określone w umowie o pracę. Gdy to wynagrodzenie jest równe co najmniej minimalnemu, a tak musi być, gdy pracownik jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, to z innych tytułów ubezpieczenia emerytalne i rentowe są dobrowolne. Podniósł, że był w spornym okresie zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, a zatem z innych tytułów ubezpieczenia emerytalne i rentowe były dla niego dobrowolne (odwołanie, k. 3-7 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Organ rentowy wskazał, że przedmiotową decyzją z 19 stycznia 2023 r. stwierdził wysokość zadłużenia odwołującego z tytułu nieopłaconych składek ubezpieczeniowych z prowadzonej działalności w łącznej kwocie 20.919,27 zł, w tym na:

ubezpieczenia społeczne za okres od stycznia 2019 r. do września 2020 r. w wysokości 15 033,86 zł z tytułu należności głównej oraz 4574,00 zł z tytułu odsetek za zwłokę;

Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od grudnia 2018 r. do października 2020 r. w wysokości 1311,41 zł z tytułu należności głównej.

Organ podniósł, że odwołujący prowadził działalność gospodarczą na podstawie wpisów do ewidencji działalności gospodarczej pod numerami:

(...) (wydanego przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii) w okresie 21 maja 2018 r. - 23 listopada 2020 r.,

(...) (wydanego przez Ministra Przedsiębiorczości i Technologii) w okresie 7 lipca 2021r. – 26 lipca 2021 r.,

(...) (wydanego przez Ministra Właściwego do Spraw Gospodarki) w okresie 15 lipca 2022 r. - 21 sierpnia 2022 r.

Z uwagi na figurującą zaległość za koncie odwołującego jako płatnika składek, 9 grudnia 2020 r. sporządzono zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek. Zawiadomienie zostało doręczone pełnoletniemu domownikowi 14 grudnia 2020 r. 4 lutego 2021 r. wystawiono zawiadomienie o zakończeniu postępowania dowodowego. Zawiadomienie zostało doręczone dorosłemu domownikowi 12 lutego 2021 r.

Zaskarżona decyzja została doręczona dorosłemu domownikowi 1 lutego 2023 r.

Odwołujący w złożonym odwołaniu zarzuca brak wykazania przez Zakład podstawy do obciążenia odwołującego składkami oraz brak zapewnienia stronie czynnego udziału w każdym stadium postępowania.

Odnosząc się do zarzutów odwołania organ wskazał, że odwołujący miał zapewnioną możliwość czynnego udziału w każdym stadium niniejszego postępowania, poprzedzającego wydanie skarżonej decyzji, z którego to prawa jednak nie skorzystał. Korespondencja doręczana była dorosłemu domownikowi odwołującego. W toku postępowania ww. nie złożył żadnych wyjaśnień i dowodów.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie zapisów na koncie odwołującego jako osoby ubezpieczonej oraz wpisów do CEiDG dokonanych przez odwołującego sporządził z urzędu dokumenty na jego koncie. 2 listopada 2020 r. oraz 4 listopada 2020 r. zostały sporządzone z urzędu dokumenty zgłoszeniowe ZUS ZUA, ZUS ZZA oraz ZUS ZWUA. 5 listopada 2020 r. sporządzono z urzędu dokumenty rozliczeniowe ZUS DRA za okres grudzień 2018 r. – styczeń 2019 r., marzec 2019 r. - lipiec 2019 r., wrzesień 2019 r. - październik 2019 r., grudzień 2019 r. - wrzesień 2020 r. Następnie, 6 listopada 2020 r. wysłano do płatnika pismo listem zwykłym z informacją o uporządkowaniu zapisów na koncie ww. z urzędu. Na przedmiotową korespondencję ww. nie zareagował.

W odwołaniu A. B. kwestionuje okres podlegania do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej twierdząc, że w spornym okresie zatrudniony był na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy i zagwarantowane miał minimalne wynagrodzenie, z którego odprowadzane były składki na ubezpieczenia społeczne.

Organ podkreślił, że schemat podlegania do ubezpieczeń na koncie ww. został uporządkowany na podstawie zapisów na jego koncie. W okresie od 1 kwietnia 2018 r. do 31 maja 2021 r. oraz od 1 czerwca 2021 r. odwołujący został rzeczywiście zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez płatnika składek (...) sp. z o.o. Z zapisów jednak na jego koncie wynika, że za miesiące od grudnia 2018 r. do stycznia 2019 r., od marca 2019 r. do lipca 2019 r., od września 2019 r. do października 2019 r., od grudnia 2019 r. do sierpnia 2020 r., od października 2020 r. do listopada 2020r. oraz od lipca 2022 r. do sierpnia 2022 r. podstawy wymiaru składek wykazane w raportach rozliczeniowych za ubezpieczonego jako pracownika były niższe od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym roku. Ponadto zgodnie ze złożonymi raportami rozliczeniowymi przez płatnika składek (...) sp. z o.o. odwołujący pracował w niepełnym wymiarze czasu pracy, tj. 9/10 lub 1/2 etatu. Odwołujący nie przedstawił dowodów na wykonywanie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, natomiast zapisy na koncie ww. i płatnika (...) sp. z o.o. wskazują, że

był to niepełny wymiar czasu pracy. Obrazują to wydruki raportów miesięcznych ZUS RCA składanych za ww. przez pracodawcę - zawarte w tomie IV akt rentowych. W takiej sytuacji w okresie, kiedy odwołujący pracując w niepełnym wymiarze czasu pracy, osiąga podstawy wymiaru składek niższe niż minimalne wynagrodzenie obowiązujące w danym okresie, z tytułu działalności gospodarczej podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, z mocy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, co w konsekwencji rodzi także obowiązek zapłaty za dany okres także składek na FP i FS oraz FGŚP. Na kierowane w przedmiocie schematu podlegania i jego uprządkowania pismo Zakładu z 6 listopada 2020 r. odwołujący nie zareagował.

Organ wskazał, że zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych osoby, o których mowa m.in. w art. 6 ust. 1 pkt 1 (pracownicy) spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów, są obejmowane ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy. Mogą one dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1a.

Stosownie zaś do ust. 1a wskazanego artykułu, ubezpieczeni wymienieni w ust. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego lub wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a (tj. kwoty obowiązującego w danym roku minimalnego wynagrodzenia za pracę), podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1b i art. 16 ust. 10a.

Odnosząc się do kwestii zwolnienia z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek na podstawie ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID - 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych organ rentowy podniósł, że 10 kwietnia 2020 r. wpłynął wniosek (...) o zwolnienie z opłacenia należności z tytułu składek za okres marzec 2020 r., kwiecień 2020 r. oraz maj 2020 r. Pismem z 14 maja 2020 r. znak: (...) płatnik został poinformowany o zwolnieniu z opłacania należności z tytułu składek za miesiąc marzec 2020 r. w kwocie 577,77 zł. Kwota została ustalona na podstawie dokumentów rozliczeniowych złożonych do 2 maja 2020 r. Pismem z 11 czerwca 2020 r., znak (...) płatnik został poinformowany o zwolnieniu z opłacenia składek za miesiąc kwiecień 2020 w kwocie 577,77zł. Powyższa kwota została ustalona na podstawie dokumentów rozliczeniowych złożonych do 31 maja 2020 r. Pismem z 24 czerwca 2020 r. znak: 2020/6/3265179 płatnik został poinformowany o zwolnieniu z opłacania składek za miesiąc maj 2020 r. w kwocie 577,77 zł. Kwota została ustalona na podstawie dokumentów rozliczeniowych złożonych do 19 czerwca 2020r.

Organ wskazał, że stan zadłużenia odwołującego na dzień 8 marca 2023 r. wynosi:

na ubezpieczenia społeczne za okres: 1.2019, 3.2019-7.2019, 9.2019-10.2019, 12.2019-11.2020, 7.2021, 7.2022-8.2022 należność główna w kwocie 17 922,54 zł i odsetki w kwocie 5402 zł,

na ubezpieczenie zdrowotne za okres 7.2021, 8.2022 należność główna w kwocie 652,71 zł i odsetki w kwocie 0 zł,

na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy Oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 12.2018-1.2019, 3.2019-7.2019, 9.2019-10.2019, 12.201911.2020, 7.2021, 7.2022-8.2022 należność główna w kwocie 1603,75 zł i odsetki w kwocie 0 zł.

Płatnik zobowiązany jest do obliczania, rozliczania oraz opłacania składek za każdy miesiąc kalendarzowy. Jeżeli z tego obowiązku się nie wywiązuje, powstaje zadłużenie na jego koncie jako płatnika składek. Z kolei decyzja stwierdzająca wysokość zadłużenia, jak w przypadku decyzji będącej przedmiotem niniejszego postępowania, jest decyzją wyłącznie deklaratoryjną, potwierdzającą już i tak istniejący stan rzeczy.

Odwołujący w toku postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez organ rentowy nie złożył żadnych wyjaśnień, nie ustosunkował do zebranych dowodów.

Przedmiotowa decyzja została wydana na podstawie ustalonego zadłużenia odwołującego, po rozliczeniu jego konta, na podstawie zewidencjonowanych na koncie dokumentów. Zaskarżona decyzja zdaniem organu jest prawidłowa. Odwołujący nie wykazał bowiem, że jest zwolniony z obowiązku opłacania składek z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Natomiast z zapisów na jego indywidualnym koncie wynika, że powinien on opłacać składki, ponieważ z tytułu stosunku pracy były za niego wykazywane podstawy wymiaru składek w wysokości niższej niż obowiązujące minimalne wynagrodzenie za pracę, a zatrudnienie nie było wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy (odpowiedź na odwołanie, k. 9-11 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. B. prowadził działalność gospodarczą w okresach od 21 maja 2018 r. do 23 listopada 2020 r., od 7 lipca 2021 r. do 26 lipca 2021 r. i następnie od 15 lipca 2022 r. do 21 sierpnia 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych na podstawie zapisów na koncie odwołującego oraz wpisów do CEiDG sporządził z urzędu dokumenty zgłoszeniowe i rozliczeniowe na jego koncie. 2 listopada 2020 r. oraz 4 listopada 2020 r. zostały sporządzone z urzędu dokumenty zgłoszeniowe ZUS ZUA, ZUS ZZA oraz ZUS ZWUA. 5 listopada 2020 r. sporządzono z urzędu dokumenty rozliczeniowe ZUS DRA za okres grudzień 2018 r. – styczeń 2019 r., marzec 2019 r. - lipiec 2019 r., wrzesień 2019 r. - październik 2019 r., grudzień 2019 r. - wrzesień 2020 r. Organ rentowy 6 listopada 2020 r. wysłał do odwołującego się A. B. pismo z informacją o uporządkowaniu z urzędu zapisów na jego koncie. (zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych tom II a.r. deklaracje rozliczeniowe tom II a.r., pismo z 6 listopada 2020 r. – nienumerowane karty tomu I a.r.).

Odwołujący został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez płatnika składek (...) sp. z o.o. Z zapisów na jego koncie wynika, że za miesiące od grudnia 2018 r. do stycznia 2019 r., od marca 2019 r. do lipca 2019 r., od września 2019 r. do października 2019 r., od grudnia 2019 r. do sierpnia 2020 r., od października 2020 r. do listopada 2020 r. oraz od lipca 2022 r. do sierpnia 2022 r. podstawy wymiaru składek wykazane w raportach rozliczeniowych za ubezpieczonego jako pracownika były niższe od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym roku. Ponadto zgodnie ze złożonymi raportami rozliczeniowymi przez płatnika składek (...) sp. z o.o. odwołujący pracował w niepełnym wymiarze czasu pracy, tj. 9/10 lub 1/2 etatu (imiennie raporty miesięczne o należnościach składkowych – tom IV a.r.).

Pismem z 9 grudnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadomił odwołującego o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz na Fundusz Pracy i Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Do powyższego zawiadomienia załączono szczegółowe zestawienie należności (zawiadomienie z 9 grudnia 2020 r. – nienumerowane karty tomu I a.r.).

Zawiadomienie to zostało wysłane na adres ul. (...) w W. i 14 grudnia 2020 r. i doręczone dorosłemu domownikowi (potwierdzenie odbioru – nienumerowane karty a.r.).

4 lutego 2021 r. zostało wystawione zawiadomienie o zakończeniu postępowania dowodowego, znak: (...). Zawiadomienie to zostało przesłane odwołującemu i odebrane przez dorosłego domownika E. B. (zawiadomienie z 4 lutego 2021 r. – nienumerowane karty a.r.).

Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego 19 stycznia 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał decyzję, na podstawie której stwierdził, że A. B. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na:

ubezpieczenia społeczne za okres od 01-2019 do 09-2020 w ramach zakresów deklaracji 01-39 w kwocie 15.033,86 zł z odsetkami za zwłokę w kwocie 4574,00 zł;

Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od 12-2018 do 10-2020 w kwocie 1311,41 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na treść art. 46 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wskazując, że płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Organ wskazał, że płatnik składek A. B. nie dopełnił obowiązku wynikającego z powołanego przepisu, w związku z tym ZUS na podstawie art. 83 ust. 1 ww. ustawy, określił wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Zgodnie zaś z art. 32 w/w ustawy do składek na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne. Organ rentowy podniósł, że zawiadomił 14 grudnia 2020 r. o wszczęciu z urzędu postępowania i następnie o zakończeniu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, wzywając jednocześnie do złożenia pisemnych wyjaśnień w sprawie przyczyn nieopłacenia składek, pod rygorem wydania decyzji w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na podstawie dotychczas zgromadzonych dowodów (decyzja z 19 stycznia 2023 r. – nienumerowane karty a.r.).

A. B. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, inicjując niniejsze postępowanie (odwołanie k. 3-7 a.s.).

W toku postępowania sądowego odwołujący złożył wniosek o odebranie od niego oświadczeń w piśmie procesowym z uwagi na orzeczoną umiarkowaną niepełnosprawność, co potwierdził załączonym orzeczeniem. Następnie pismem z 25 maja 2023 r. przedstawił swoje stanowisko, wskazując, że powierzył w pisemnej umowie innej osobie za jej zgodą i wynagrodzeniem obowiązki w zakresie prowadzenia rachunkowości dotyczącej jego działalności gospodarczej, w tym również naliczenia składek na ubezpieczenia społeczne. Podkreślił, że był jednocześnie zatrudniony na umowę o pracę, w której miał zagwarantowane minimalne wynagrodzenie. Ponadto podniósł, że organ rentowy domaga się od niego składek za okres, w którym w ramach tzw. tarczy antykryzysowej obowiązywało zwolnienie od opłacenia składek w formie ich umorzenia (pisma odwołującego z 9 i 25 maja 2023 r., k.19-20, k. 28-29 a.s.).

W odpowiedzi na powyższe pismo ZUS wskazał, że w zaskarżona decyzja wskazująca wysokość zadłużenia odwołującego ma charakter deklaratoryjny, co oznacza, że wyłącznie potwierdza istniejący stan rzeczy. Na stwierdzenie wysokości zadłużenia nie ma wpływu okoliczność, że odwołujący korzystał z usług biura rachunkowego. Bowiem jeżeli biuro nie wywiązało się w sposób prawidłowy ze swoich obowiązków, to odwołujący ma roszczenie w stosunku do tego biura. Natomiast błąd biura rachunkowego nie powoduje, że składki, które podmiot powinien uiścić, staną się nienależne. Obowiązujące przepisy nie przewidują takiego skutku i na powyższe nie pozwalają.

Podobnie dla powstania i wysokości zadłużenia nie ma znaczenia choroba odwołującego. Bowiem ustawa łączy obowiązek opłacania składek z prowadzeniem działalności gospodarczej, a dana osoba podejmując się prowadzenia działalności gospodarczej, jest zobowiązana do tego, żeby wywiązywać się z obowiązków nałożonych przez przepisy prawa, w tym przypadku - ustawę o systemie ubezpieczeń społecznych i opłacać należne składki w prawidłowej wysokości. Z kolei brak ich zapłaty oznacza, że na koncie odwołującego powstało zadłużenie, które określa zaskarżona decyzja.

Odnosząc się do kwestii zwolnienia z obowiązku opłacenia należności z tytułu składek na podstawie ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID - 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych organ rentowy podniósł, że 10 kwietnia 2020 r. wpłynął wniosek (...) o zwolnienie z opłacenia należności z tytułu składek za okres marzec 2020 r., kwiecień 2020 r. oraz maj 2020 r. Pismem z 14 maja 2020r. znak: (...) płatnik został poinformowany o zwolnieniu z opłacania należności z tytułu składek za marzec 2020 r. w kwocie 577,77 zł. Kwota została ustalona na podstawie dokumentów rozliczeniowych

złożonych do 2 maja 2020 r. Pismem z 11 czerwca 2020r., znak (...) płatnik został poinformowany o zwolnieniu z opłacenia składek za miesiąc kwiecień 2020 r. w kwocie 577,77 zł. Powyższa kwota została ustalona na podstawie dokumentów rozliczeniowych złożonych do 31 maja 2020 r. Pismem z 24 czerwca 2020 r. znak: 2020/6/3265179 płatnik został poinformowany o zwolnieniu z opłacania składek za miesiąc maj 2020 r. w kwocie 577,77 zł. Kwota została ustalona na podstawie dokumentów rozliczeniowych złożonych do 19 czerwca 2020r. (pismo ZUS z 1 czerwca 2023 r. k. 34-34v a.s.).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz aktach rentowych. Zdaniem sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. B. jest nieuzasadnione.

Rozpoznanie sprawy nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności istotne w sprawie zostały wyjaśnione i ostatecznie ustalone poprzez dowody przeprowadzone na posiedzeniu niejawnym. Nie było więc potrzeby wyznaczania rozprawy, tym bardziej że strony o to nie wnosiły. W tych okolicznościach sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że wyznaczenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Na wstępie sąd zważył, że przedmiotem sporu było ustalenie czy organ rentowy w sposób prawidłowy wydał zaskarżoną decyzję, zgodnie z którą uznał odwołującego za dłużnika z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Odwołujący zarzucał, że nie jest dłużnikiem organu rentowego, ponieważ w spornym okresie był zatrudniony na podstawie umowy o pracę za minimalnym wynagrodzeniem.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1230 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą”, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są: pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów, osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi.

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy, osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3, 10, 20 i 21, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów, są obejmowane ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy, umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego albo wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie. Mogą one dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1a.

Art. 9 ust. 1a ustawy stanowi, że ubezpieczeni wymienieni w ust. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego lub wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie w przeliczeniu

na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a, podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1b i art. 16 ust. 10a.

W świetle art. 18 ust. 8 ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od 1 stycznia do 31 grudnia danego roku.

Odwołujący podkreślał, że wpływ na zaskarżoną decyzję organu rentowego powinien mieć fakt, że pozostawał w zatrudnieniu z tytułu umowy o pracę. Prawdą jest, że wynagrodzenie z tytułu wykonywania umowy o pracę musi być równe co najmniej minimalnemu, aby inne tytuły ubezpieczenia emerytalno-rentowe były dla odwołującego dobrowolne. Zatem należy zważyć, że ubezpieczony nie musiałby opłacać zaległości względem organu rentowego, gdyby wykazał, że w spornym okresie czasu otrzymywał co najmniej minimalne wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę. W sytuacji, gdy pracownik uzyskuje przychody z innych tytułów, a kwota przychodów ze stosunku pracy będzie niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, ubezpieczony będzie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu z innych tytułów. Podstawę wymiaru składek na wymienione ubezpieczenia będzie stanowił przychód ze wszystkich źródeł, jakie ubezpieczony posiada (wyrok Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 2008 r., sygn. akt I UK 188/07).

W ocenie sądu, jeżeli odwołujący podlegałby ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę z podstawą wymiaru składek odpowiadającą kwocie minimalnego wynagrodzenia miesięcznie, mógłby zostać wyłączony z opłacania składek z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. W analizowanym przypadku jednak odwołujący nie wykazał, aby takie wynagrodzenie otrzymywał. Natomiast w zgłoszeniach do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu pozostawania przez niego w stosunku pracy z (...) sp. z o.o. nie wynika, żeby takie wynagrodzenie otrzymywał, a ponadto zostało w nich wskazane, że jego wymiar czasu pracy wynosił 9/10 lub 1/2 etatu. W ocenie sądu zgromadzony materiał dowodowy dał podstawę do uznania, że A. B. nie otrzymywał z tytułu wynagrodzenia za pracę minimalnego wynagrodzenia. Oznacza to, że w myśl przepisów prawa odwołujący podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom z innych tytułów, którym w jego przypadku było prowadzenie działalności gospodarczej. Wbrew zarzutom odwołującego to na nim spoczywał ciężar dowodu i wykazania otrzymywania przez niego wynagrodzenia minimalnego z tytułu umowy o pracę, gdyż posiadane przez organ rentowy dokumenty wskazywały na okoliczności przeciwne. Odwołujący pomimo prawidłowego doręczenia mu pism o czynnościach podejmowanych w toczącym się przed organem rentowym postępowaniu, a następnie w postępowaniu przed sądem nie złożył dowodów potwierdzających jego stanowisko. W ocenie sądu na odwołującym spoczywa, zgodnie z art. 232 k.p.c., ciężar wykazania, że zaskarżona decyzja jest z pewnych względów wadliwa. Powszechnie przyjmuje się w orzecznictwie, że postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie toczy się od nowa, lecz stanowi kontynuację uprzedniego postępowania przed organem rentowym (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 9 grudnia 2008 r., OSNP 2010 nr 11-12, poz. 146). Gdy adresat decyzji nie zgadza się z faktami stanowiącymi podstawę zastosowania konkretnej normy prawa musi przedstawić dowody okoliczności przeciwnych. Wymaga podkreślenia, że na gruncie procedury cywilnej obowiązuje zasada prawdy materialnej. Kwestionujący decyzję musi przedstawić dowody podważające ustalenia faktyczne, na których oparł się organ rentowy. Przepisy procedury cywilnej nie ustanawiają przy tym zasady rozstrzygnięcia wątpliwości na korzyść odwołującego się od decyzji. Przyjęcie takiej zasady przeczyłoby treści art. 3 k.p.c., który na stronę postępowania nakłada obowiązek dawania wyjaśnień co do okoliczności sprawy oraz przedstawiania dowodów; jak też treści art. 6 § 2 k.p.c., który stanowi, że strony obowiązane są przytaczać wszelkie okoliczności faktyczne i dowody bez zbędnej zwłoki. Twierdzenia odwołującego, że powierzył on osobie trzeciej prowadzenie spraw z zakresu księgowości prowadzonej przez niego działalności gospodarczej w tym naliczania składek na ubezpieczenia społeczne, nie zwalnia go od obowiązku uiszczenia należnych składek na ubezpieczenia z tego tytułu. Jak słusznie wskazał, organ rentowy w tym przedmiocie odwołujący może mieć jedynie zwrotne roszczenie do osoby, której powierzył te czynności. Podobnie choroba odwołującego nie jest okolicznością zwalniającą go od prawidłowego uiszczenia należnych składek.

Sąd po przeanalizowaniu decyzji, przy uwzględnieniu stanu faktycznego sprawy doszedł do wniosku, że organ rentowy wydał ją zasadnie, jak też rozstrzygnięcie zostało oparte na prawidłowych przepisach ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że ubezpieczony A. B. w okresach wskazanych w treści zaskarżonej decyzji prowadził działalność gospodarczą, a zatem podlegał on z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym, a co za tym idzie – zobowiązany był do opłacania składek na te ubezpieczenia. Odwołujący wskazał, że był zatrudniony jednocześnie na podstawie umowy o pracę za minimalnym wynagrodzeniem. Jednak nie przedstawił on na tę okoliczność żadnych dowodów, natomiast w zgłoszeniach do ubezpieczenia społecznego z tego tytułu wskazano, że jego wynagrodzenie było niższe niż kwota minimalnego wynagrodzenia oraz nie był on zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy natomiast na 9/10 lub 1/2 etatu.

Jak stanowi przepis art. 34 ust. 2 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, informacje zawarte na koncie ubezpieczonego i koncie płatnika składek prowadzonych w formie elektronicznej, które przekazane zostały w postaci dokumentu pisemnego albo elektronicznego, są środkiem dowodowym w postępowaniu administracyjnym i sądowym z zakresu ubezpieczeń społecznych. W wyroku z 13 marca 2012 r. wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 762/11 Sąd Apelacyjny w Szczecinie podkreślił, że obowiązkiem ubezpieczonego (płatnika) jest przechowywanie oryginałów dowodów opłaty składek. Jeżeli wpłaty te nie zostały zaewidencjonowane na koncie ubezpieczonego (płatnika) w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, to w procesie sądowym na ubezpieczonym (płatniku) spoczywa ciężar wykazania wpłaty. W rozpatrywanej sprawie, faktu nieodprowadzania składek do ZUS i wysokości powstałych stąd zaległości odwołujący w zasadzie nie kwestionował. Już w treści odwołania przyznał bowiem, że nie opłacał składek, gdyż uważał je za nienależne. Wskazać jednak należy, że okoliczności przytoczone przez odwołującego nie zwolniły go z obowiązku uiszczania należnych składek w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Zakład Ubezpieczeń Społecznych prawidłowo naliczał składki na ubezpieczenia społeczne według posiadanych danych. Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, że A. B. w spornym okresie faktycznie nie był zobowiązany do płacenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, albowiem nie przedstawił w tym zakresie żadnych dowodów. Jednocześnie nie ulega wątpliwości, że zadłużenie w dacie wydania decyzji odwołujący posiadał. Nie kwestionował przy tym wysokości zadłużenia, zatem to, że organ rentowy wydał decyzję w tym przedmiocie, było zgodne ze stanem faktycznym, a z drugiej strony nie naruszało przepisów prawa.

W realiach rozpoznawanej sprawy składki zostały wymierzone z tytułu prowadzenia przez odwołującego A. B. działalności gospodarczej, kwestią zasadniczą dla oceny czy wymierzenie tych składek było uzasadnione. Obowiązek ubezpieczenia społecznego osoby prowadzącej działalność gospodarczą wynika bowiem z przepisów prawa i nie jest uzależniony od woli ubezpieczonego lub organu rentowego. Sąd nie rozpoznawał sprawy w zakresie prawidłowości wyliczenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, gdyż nie było to kwestionowane przez odwołującego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu sąd orzekł w pkt 2 sentencji wyroku na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądając od odwołującego – jako strony przegrywającej – na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Ustalając wysokość tych kosztów sąd miał na względzie, że postępowanie w niniejszej sprawie dotyczyło zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek i w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265), koszty zastępstwa procesowego powinny zostać ustalone według stawek liczonych od wartości przedmiotu sporu (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 3 października 2019 r., III UZP 9/19). Wartość przedmiotu sporu obejmująca należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami wyniosła łącznie 20 919,27 zł, co uzasadniało zasądzenie od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 3600 zł określoną w § 2 pkt 5 ww. rozporządzenia.